

ALMAN DIŞ POLİTİKASININ AVRUPALILAŞMASI: AB'NİN RUSYA-UKRAYNA ÇATIŞMA DURUMUNUNDA YUMUŞAK GÜCÜ*

Yusuf AVAR**

Geliş/Received: 31.08.2020

Kabul/Accepted: 07.09.2020

Öz

Çalışmada Avrupalılaşıma ve yumuşak güç kavramları kullanılarak Alman Dış Politikasının Avrupalılaşması, Avrupa Birliği'nin Rusya-Ukrayna çatışmasında yumuşak güç kullanması üzerinden incelenmektedir. Çalışmanın önemi Avrupalılaşıma ve yumuşak güç kavramlarını kullanarak Ukrayna krizini açıklamayı ve Almanya'nın önderliğinde AB'nin buna yönelik politikalarını değerlendirmesinden kaynaklanmaktadır. Çalışmanın temel argümanı, Almanya'nın Rusya-Ukrayna krizinde ulusal tercihlerini başarılı bir şekilde Avrupa Birliği seviyesine yüklerken, Avrupa Birliği de çatışma karşısında sert güç unsurları yerine sivil güç ve yumuşak güç birleşim unsurlarını kullanmasında etkili olduğudur. Bu bağlamda, ilk olarak, Avrupalılaşıma ve yumuşak güç kavramları detaylı bir şekilde sunulmuştur. Daha sonra, çalışmanın ikinci bölümünde Avrupalılaşıma boyutları üzerinden Alman dış politikasının Avrupalılaşması detaylandırılmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünde, Almanya'nın Rusya-Ukrayna krizindeki rolü ve Avrupa Birliği'nin krize karşı yumuşak güç kullanmasındaki etkisi incelenmiştir. Çalışmada Almanya'nın Rusya-Ukrayna krizinde ulusal politikasını başarılı bir şekilde Avrupa Birliği seviyesine çıkartmış olduğu ve Avrupa Birliği'nin Rusya'ya karşı kriz boyunca sadece sivil ve yumuşak güç unsurlarını kullandığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Avrupalılaşıma, Yumuşak Güç, Alman Dış Politikası, Rusya-Ukrayna Krizi

EUROPEANIZATION OF GERMAN FOREIGN POLICY: THE EU'S SOFT POWER IN THE CASE OF THE RUSSIA-UKRAINE CONFLICT

Abstract

The Europeanization of German foreign policy is evaluated through an analysis of the case of Germany's role in the Russia-Ukraine crisis in this article. The importance of the study stems from its explanation of the Ukraine crisis using the concepts of Europeanization and soft power, and the evaluation of the EU's policies under the leadership of Germany towards the crisis. The main argument of the study is that Germany successfully uploaded its national preferences to the European Union level during the Russia-Ukraine conflict, and the European Union used combination of civilian and soft power tools in tackling the crisis instead of hard power. In this regard, firstly, the theoretical framework of Europeanization and soft power concepts are presented in detail. Then, in the second chapter of the study, the Europeanization of German foreign policy is elaborated. Finally, Germany's role in the Russia-Ukraine crisis and the European Union's employment of soft power for addressing the crisis is analyzed. The paper concludes that Germany has successfully uploaded its national preferences to the European Union level, and the EU employed combination of civilian and soft power in dealing with the crisis.

Key Words: Europeanization, Soft Power, German Foreign Policy, Russia-Ukraine Crisis

* Bu çalışma Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü AB Siyaseti ve Uluslararası İlişkiler (İngilizce) Tezli Yüksek Lisans Programı kapsamında 22.08.2019 tarihinde savunulmuş ve oy birliği ile başarılı bulunmuş olan Europeanization of German Foreign Policy: The EU's Soft Power in the Case of the Russia-Ukraine Conflict isimli tezden türetilmiştir.

**Öğr. Gör. Yusuf AVAR, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Dış İlişkiler Ofisi, yusufavar@kilis.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8507-9579

GİRİŞ

Bu makalede Almanya ile Avrupa dış politikası arasındaki ilişkiyi açıklamak ve AB'nin (Avrupa Birliği) Rusya-Ukrayna krizine tepkisini analiz etmek için Avrupalılaşıma ve yumuşak güç kavramları kullanılmıştır. Ukrayna Soğuk Savaş sonrasında bağımsızlığını kazandıktan sonra yönünü batıya çevirmiştir. AB ise Ukrayna ile ticaret ve ortaklık görüşmelerini başlatmıştır. Ukrayna aynı zamanda 2004'te oluşturulan Avrupa Komşuluk Politikası'na (European Neighbourhood Policy-ENP) ve 2008-2009 yıllarında oluşturulan Doğu Ortaklık Programı'na (Eastern Partnership Program) dahil edilmiştir (Sauer, 2017: 89). Rusya, AB ve Ukrayna arasında gerçekleşen bu ikili iyi ilişkileri hoş karşılamamıştır. AB ve Rusya arasında gelişen iyi ilişkiler sonucunda Rusya'nın Ukrayna'yı kendisi için önemli görmesi ve Ukrayna'yı kaybetmemek istememesinin sonucunda Ukrayna krizi ortaya çıkmıştır.

Ukrayna krizi temel olarak üç aşamada incelenebilir. İlk aşama, Batı müttefikleri tarafından gizlice desteklenen Rus yanlısı hükümete karşı Euromaidan'da gerçekleşen sokak protestolarıdır. İkinci aşama, askeri araçlarla ve Rus yanlısı yerli Kırımlıların desteğiyle gerçekleşen Rusya'nın Kırım ilhakıdır. Son aşama ise Batılı devletlerin desteklediği Ukrayna hükümet güçleri ile Rus destekli ayrılıkçılar arasında devam eden çatışmalardır (Karabulut ve Oğuz, 2018: 82-83). Ukrayna krizi sürecinde; Ukrayna Yanukoviç yönetiminin devrilmesini, Rusya'nın Kırım'ı ilhakını ve doğu bölgelerde Kasım 2013 ile Mayıs 2014 arasında silahlı ayrılıkçı çatışmaları görmüştür (Grytsaienko, 2014: 5).

Rusya-Ukrayna krizinde Almanya yumuşak ve sivil gücünü kullandı. Başka bir ifadeyle diplomatik müzakerelerle sorunu çözmeye çalıştı. Ukrayna Krizinde Almanya AB ülkelerine öncülük etti ve kendi politikalarını AB seviyesine yükledi. Almanya, kriz sırasında Rusya ile görüşmeye devam etti ve çözüm için yumuşak gücü kullanmayı tercih etti. Ancak Rusya, Ukrayna egemenliğini ihlal ederek uluslararası hukuku çiğnedi. Bu nedenle Almanya'nın önerileriyle AB Rusya'ya çeşitli yaptırımlar uyguladı (Lordlar Kamarası, 2015: 32). Alman dış politikası koalisyon kurma aracını kullanarak AB üye devletlerini bir araya getirmede etkili oldu. Aynı zamanda Alman dış politikası Almanya'nın Ukrayna krizi boyunca Avrupa dış politikasına liderlik etmesine yardımcı oldu (Fix, 2018: 12). Ukrayna krizine yönelik Alman diplomasisi, Eylül ateşkesi ve müteakip protokol gibi çeşitli yollarla çatışmayı kalıcı hale getirmeyi ve kapsamlı bir ateşkes sağlamayı hedefledi (Pond, 2015: 30).

Çalışmanın temel amacı, Alman dış politikasının Avrupalılaşımasını ve Ukrayna-Rusya krizinde Almanya'nın öncülüğünde AB'nin yumuşak güç kullanımı üzerindeki etkisini değerlendirmektir. Çalışma akademik literatürdeki boşluğu doldurmaya çalıştığı için önemli olmakla birlikte Avrupalılaşıma ve yumuşak güç kavramlarını kullanarak Almanya'nın Rusya-Ukrayna krizindeki konumunu değerlendirmeyi ve Almanya'nın politikasını AB düzeyine nasıl başarıyla çıkarttığını incelemektedir.

Bu bağlamda, çalışmanın temel araştırma soruları şunlardır;

- Almanya, AB'nin uluslararası arenadaki rolünü ve yumuşak gücünü nasıl etkilemektedir?
- Rusya-Ukrayna çatışması sırasında Almanya'nın lider konumu AB'nin yumuşak gücünü nasıl etkilemiştir?
- Almanya, Rusya-Ukrayna çatışması durumunda yumuşak güç kullanımı tercihlerini AB seviyesine başarıyla yükledi mi?

Çalışmanın temel argümanı Almanya'nın sivil gücü ile Rusya-Ukrayna krizinde ulusal tercihlerini AB düzeyine başarıyla yüklediğidir. Böylece AB, Rusya-Ukrayna krizine karşı askeri araçlar yerine yumuşak ve sivil araçların birleşimi ile karşılık vermiştir. Çalışmaya göre askeri olmayan araçlar yumuşak güç kavramı içinde değerlendirilebilir ve yumuşak güç sivil güce göre daha geniş kapsamlıdır ve hatta sivil gücüde içinde barındırmaktadır.

Makale üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm Avrupalılaşıma ve yumuşak güç kavramları ile ilgili genel bir bakış açısı sunmaktadır. Makalenin ikinci bölümünde Alman Dış politikasının Avrupalılaşıması incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise Rusya-Ukrayna krizi ile ilgili detaylı bilgi verilmenin yanında Almanya'nın ulusal politikasını AB seviyesine nasıl yüklediği ile ilgili açıklayıcı

bir çerçeve sunulmuştur. Son olarak AB'nin Rusya-Ukrayna krizinde genel tutumu incelenmiş ve Almanya'nın nasıl başarılı bir şekilde ulusal politikasını AB seviyesine çıkarttığı açıklanmıştır.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Avrupalılaşma

Avrupalılaşma kendi başına bir teori olmadığı için teorik bir temellendirmeye ihtiyaç duymaktadır (Featherstone ve Radaelli, 2003: 340). Çeşitli kurumsal yaklaşımlar Avrupalılaşma kavramını açıklamaya yönelik çalışmalar yapmaktadır (Bulmer, 2007: 47). Olsen (2002: 923-924), beş farklı Avrupalılaşma kullanımını belirlemiştir. Bunlar: 'dış sınırlardaki değişiklikler', 'Avrupa düzeyinde gelişen kurumlar', 'ulusal yönetim sistemine merkezi nüfuz etme' ve 'siyasi örgütlenme biçimlerini ihraç etme ve siyasi birleşme projeleri'dir. Ayrıca Cowles, Caporaso ve Risse (2001: 3), Avrupa düzeyinde, belirli yönetim sistemlerinde (aktörler arasındaki iletişimi metodize eden siyasi problem çözme ile bağlantılı yasal, politik, sosyal kurumlar dahil) ve otoriter Avrupa kurallarının oluşumuna yoğunlaşan politika ağlarında Avrupalılaşmayı ortaya çıkış ve gelişme olarak önermişlerdir. Radaelli ve Bulmer'e göre (2004: 3), "Avrupalılaşma; AB'nin politik, ekonomik ve sosyo-kültürel dinamiklerinin ulusal politikalara, politika yapma süreçlerine, kurumlarına, söylemlerine ve hatta kimliklerine hâkim olan bir mantığın parçası haline geldiği bir süreci özetlemektedir" (Uğur ve Aksoy, 2015: 166).

Avrupalılaşma çerçevesinde AB ile üye ülkeler arasında üç tür politika transferi mevcuttur. Yukarıdan aşağıya Avrupalılaşma yaklaşımı AB tercihlerinin ve politikalarının ulusal düzeye nasıl sirayet ettiğini açıklamaktadır. Aşağıdan yukarıya Avrupalılaşma yaklaşımı AB üye devletlerinin tercihlerinin ve politikalarının AB düzeyine nasıl çıktığı ile ilgilidir. Çapraz Avrupalılaşma yaklaşımı ise üye devletlerin fikir alışverişinde buldukları süreci ifade etmektedir (Hang, 2011: 144). Hill ve Wong'a (2011: 13), göre kurumlar, antlaşmalar, sosyalleşme, liderlik, dış federatörler, ölçek politikaları, küresel rolün meşrulaştırılması ve jeo-kültürel kimlik gibi faktörler üye ülkelerin ulusal dış politikalarının Avrupalılaşmasını teşvik etmektedir. Ulusal dış politikanın Avrupalılaşması, ulusal dış politikalar üzerinde çeşitli etkilere sahiptir. İlk olarak, dış politika sürecinde AB politik ve bürokratik adaptasyonunu gerektirmektedir. İkinci olarak, ulusal aktörlerin normlarını, değerlerini, kimliklerini ve rol kavramlarını değiştirmektedir. Üçüncü olarak, ulusal dış politikaların güncel içeriği de değiştirmektedir. Son olarak, değişime karşı hem iç hem de dış direncin üstesinden gelinmektedir (Tonra, 1999: 153). Dış politikanın Avrupalılaşması, biriken ortak kurallar ve normlar oluşturmuştur (Olsen, 2002: 937), ve birçok araştırmacı dış politikada Avrupalılaşmayı, AB düzeyindeki kurumların ve üye devletlerin dış politika süreçlerinin, kimliğinin ve bakış açılarının ilerlemesinde bir uyumlaştırma süreci olarak görmektedir (Batora, 2012: 220).

1.1. Yumuşak Güç

Güç kavramı Uluslararası İlişkiler tarihinde oldukça tartışılmış olmasına rağmen hala karmaşık ve üzerinde uzlaşamayan kavramlardan biridir. Güç, bir şeyler yapmayı veya başkalarını kontrol etmeyi ifade etmektedir. Daha açık bir ifadeyle güç başkalarının aksi takdirde yapmayacaklarını yapmalarını sağlama becerisidir (Nye, 1990: 154). Güç toplam gayri safi yurt içi hasıla, bölge, coğrafya, doğal kaynaklar, nüfus gibi somut/materyal unsurlar ve/ya vatanseverlik, eğitim, politik kültür ve bilimsel ve teknolojik temelin gücü gibi soyut/materyal olmayan unsurlara bağlıdır (Goldstein ve Pevehouse, 2014: 47). Araştırmacılar son zamanlarda sert güç ve yumuşak güç farklılıkları üzerine çok durmuşlardır. Sert güç kavramı tehditlere ve zorlamalara dayanmaktadır. Yumuşak güç kavramı ise Sovyetler Birliği'nin dağılmasından ve Berlin Duvarı'nın yıkılmasından hemen sonra siyaset teorisyeni Joseph Nye tarafından 1990 yılında yazılan "Bound to Lead: The Changing Nature of American Power" (Liderliğe Zorunluluk: Amerika Gücünün Değişen Doğası) kitapta yer almıştır (Vasilevskyté, 2013: 145). Yumuşak güç çekiciliğe dayanır ve ekonomik ve askeri güç dışındaki hemen hemen her şeyi kapsamaktadır (Wilson, 2008: 114).

Araştırmacılar yumuşak gücü çeşitli kaynaklar kullanarak tanımlamaktadırlar. Bazıları bilginin (Armistead 2004), filantropinin (Jenkins 2007) veya diplomasinin (Kurlantzick 2007) bir yumuşak güç biçimi olarak kullanılmasını ileri sürmüşlerdir (Rothman, 2011: 50). Joseph Nye genel olarak yumuşak gücü zorlama yerine cazibe yoluyla istediğini elde etme yeteneği olarak tanımlamaktadır. Bu bir

ülkenin kültürünün, politik ideallerinin ve politikalarının çekiciliğine dayanmaktadır. Aslında Joseph Nye'den önce bazı araştırmacılar; Gramsci (1988) kültürel hegemonyasında, Bourdieu (1989) sembolik gücünde, Foucault (2000) disiplin gücünde maddi olmayan güç kaynaklarına vurgu yapmıştır (Vasilevskytè, 2013: 145-146). Nye, üç farklı yumuşak güç kaynağını ifade etmiştir. Bunlar: 1) 'kültür' (başkaları için etkileyici olduğu yerlerde), 2) 'siyasi değerler' (yurt içinde ve yurt dışında onlara uyduğunda) ve 3) 'dış politika'dır (Meşru ve ahlaki otoriteye sahip olarak algılandıklarında). Bir ülkenin kültürü başka ülkelerin paylaştığı evrensel değerleri içerisinde barındırıyorsa ve politikasında buna yönelik bir tutum benimsiyorsa istediği sonuçları daha kolay ele edebilir. Politik idealarda bu evrensel değerler çerçevesinde olmalı ve buna yönelik yumuşak güç unsurları kullanılmalıdır. Politik çekicilik ise demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi olgularla kendisini güçlendiren bir kavramdır. Bunlar sonucunda politikalarımız başkalarının gözünde meşru görüldüğünde, yumuşak gücümüz artıyor demektir (Nye, 2004: X).

AB'nin Yumuşak Gücü

AB, önemli yumuşak güce sahip uluslararası bir aktör olarak görülmektedir. AB açısından; yumuşak güç, normatif ve sivil güç şeklini almaktadır (Patalakh, 2017: 149). Nye Avrupa'nın ekonomik ve askeri gücün yanında kültürün ve fikirlerinde demokratikleşmeyi teşvik etmede önemli olduğunu belirtmektedir (Nye, 2004: 48). AB, hukukun üstünlüğüne, müzakereye ve çok taraflı örgütlenmeye dayanmakta (Casey, 2016: 3), ve AB'nin yumuşak gücü, Birliğin normlarını, değerlerini ve fikirlerini koruma yeteneği olarak anlaşılmaktadır (Mazepus ve diğerleri, 2018: 3). AB, Orta ve Doğu Avrupa'daki ülkeleri içine alarak önemli ölçüde genişlemiş ve bu AB'nin yumuşak güç kavramı cazibesini göstermektedir. AB, yeni üyeler kabul ederek demokrasiyi çok daha başarılı bir şekilde yayarken daha az maliyetle etkin bir şekilde genişlemektedir (Rehn, 2007: 2).

AB'nin güç uygulama yeteneğinin kaynağında dünyanın en büyük tek pazarı olarak çekiciliğinin olması ve AB Komisyonu gibi düzenleyici araç kutusu olan politika girişimine sahip olması yatmaktadır (Goldthau ve Sitter, 2015: 942). Avrupa Komisyonu, koşullar ve üçüncü tarafların AB kurallarına ve yönetmeliklerine uyması da dahil olmak üzere çeşitli yumuşak güç enstrümanlarını araştırmaya ve iyileştirmeye çalışmaktadır (Goldthau ve Sitter, 2015: 950). AB, yumuşak güç için bir modeldir.

2. ALMAN DIŞ POLİTİKASININ AVRUPALILAŞMASI

Almanya'nın siyasi sorumluluğu, Nazilerin İkinci Dünya Savaşı sırasında özellikle de Holokost nedeniyle işlediği insani hatalar nedeniyle bugün eşsizdir (Crossley-Frolick, 2017: 443). İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Avrupa normları ve değerleri sistemi Batı Almanya Anayasası'nda benimsenmiştir. Bu normlar ekonomik refah ve barışın sağlanması, medeni ve siyasi hakların ve hukukun üstünlüğünün korunmasını kapsamaktadır (Quintana, 2009: 5). Ayrıca Alman Anayasası'nda Almanya'nın bölgesel istikrarın sağlanması için Avrupa entegrasyonunu bir araç olarak görüp ona yönelik çalışması gerektiği belirtilmiştir (Miskimmon, 2002: 1). Almanya, AB'deki en güçlü devlet olarak kabul edilir ve askeri, ekonomik ve sosyal olarak oldukça güçlüdür (Ash, 1994: 68). Almanya'nın öneminde büyüklüğü, gelişmiş ekonomisi, işlevsel kurumları ve yeni ulus ötesi yönetim ağlarının merkezindeki konumu rol oynamaktadır (Hyde-Price, 2001: 690).

Almanya, NATO'ya üye olmasından bu yana, güvenlik ve savunma açısından Batılı müttefiklere, özellikle de ABD'ye bel bağladı. Avrupa entegrasyonu, Almanya'ya egemenliğini geri kazandırmanın yanında aktör olarak konumunu geliştirme şansı sunmuştur (Paterson, 2011: 58). Almanya, AB'nin ve NATO'nun genişleme ve derinleşme sürecinde kilit oyuncu ülkelerden biri olmuştur (Harnisch, 2001: 35). Almanya'nın ve Avrupa'nın çıkarları, Hans-Dietrich Genscher'ın 'ne kadar Avrupalıysa o kadar Alman' sözünden anlaşılacağı üzere birbirleriyle iç içedir (Ash, 2017: 13).

Almanya, AB dış ve güvenlik politikasında da AB müttefiklerinin fikirlerini ve hedeflerini etkilemek için yumuşak güç unsurlarını uygulamıştır (Miskimmon ve Paterson, 2006: 31). Almanya genellikle kendisini Avrupa'nın insani süper gücü olarak görmektedir ancak Almanya'nın, özellikle Avrupa çevresi açısından belirli görevlerde daha fazla sorumluluk alması gerekmektedir (Weinstein, 2017:

56). Alman dış politika tutumu ve siyasi kültürü, kökleri açıkça Nasyonal Sosyalist geçmişin ve İkinci Dünya Savaşı'nın özel bir yönünün bir sonucu olan bir dizi politika ve değer/normdan oluşmaktadır.

Almanya, Avrupa'nın güvenliğinin ve güvensizliklerinin merkezi olmaya devam etmektedir (Hamilton, 2001: 127). Ayrıca 1970'te Avrupa Siyasi İşbirliği'nden bu yana (European Political Cooperation-EPC) Avrupa dış politika işbirliği Alman dış politikasının kilit ve temel dayanağı olmuştur (Miskimmon ve Paterson, 2006: 30). Almanya, 1990'ların başında güvenlik ve savunmanın Avrupalılaşmasında lider bir ülke olmuştur. Fakat sembollerin ve kurumların ötesinde gelişen Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası (European Security and Defence Policy-ESDP) ile Almanya, askeri güçlerinde reform yapma taahhütlerini yerine getirmede geride kalmı ve tüm planın etkisini tehlikeye atmıştır (Wagner, 2005: 455). Almanya'nın AB politikasındaki bu değişiklikler, istikrarlı bir Avrupalılaşmış kimlik veya siyasi kültür hakkında bazı zorlukları getirmiştir (Wagner, 2005: 455). Ancak unutulmamalıdır ki Almanya, askeri gücü aniden ve sert kullanmak yerine yumuşak güç girişimleri desteklemekte, çatışmaları sona erdirmek için son çare olarak askeri gücü kullanmayı tercih etmektedir. Bu nedenle çalışma, Almanya'nın askeri gücünü kullanma konusunda isteksiz olduğunu iddia etmektedir.

Bonn'un dış politikası, Batı'nın teşvikiyle belirlendi ve Konrad Adenauer'in Batı politikasının temel ilkesi Almanya'nın Avrupa toplumuna ve NATO'ya üye olmasıydı. Adenauer'in Batı politikası, 1970'in başında Willy Brandt'ın Ostpolitik'i tarafından tamamlandı (Webber, 2001: 3). Brandt'ın temel hedefi Avrupa Barış Düzeni oluşturmak ve Doğu-Batı ilişkisinin ilkelerinde reform yapmaktı (Paterson, 2010: 43). Helmut Schmidt, Europapolitik ve Ostpolitik arasındaki bağı geliştirdi (Zabarowski, 2002: 10). Helmut Kohl (1982-1998), ise kalıcılık politikasını benimsedi ve gerçek kurumsal çerçevelerin öngörülebilirliğini güçlendirmeye çalıştı böylece Avrupa entegrasyonunu Birliği genişletirken derinleştirmeye çalıştı. Gerhard Schröder (1998-2005), yeni bir Avrupalılaşma türü ile Alman dış politikasının koordinatlarını güçlendirmeye çalıştı. Schröder, benim neslim ve ondan sonra gelecek olanlar Avrupalıdır çünkü biz zorunda olduğumuz için değil bunu istediğimiz için öyleyiz demiştir. Bu da bizi başkalarıyla ilişkilerimizde daha özgür kılar ifadelerini kullanmıştır (Paterson, 2011: 62). Angela Merkel liderliğindeki Büyük Koalisyon hükümeti (2005-2009) Almanya'yı Avrupa ve Transatlantik siyasetinin merkez sahnesine yerleştirmiştir. Bu politika, müteakip koalisyon hükümeti tarafından da izlenmiştir (Daehnhardt, 2011: 38-39). Merkel bir konuşmasında, daha fazla Avrupa'ya ihtiyacımız var, sadece bir parasal birliğe değil, aynı zamanda çoğunlukla bir siyasi birliğe ihtiyacımız var ifadelerini kullanmıştır (Otero-Iglesias, 2015: 14). Bu ifadeler Almanya'nın Avrupalı tavrını net bir şekilde göstermektedir.

3. RUSYA-UKRAYNA ÇATIŞMASI VE ALMANYA'NIN ROLÜ

3.1. Rusya-Ukrayna Çatışması

Ukrayna bağımsız devlet olarak siyaset sahnesine yer aldıktan sonra yönünü Rusya'nın yerine AB'ye dönmüştür. AB ile Ukrayna arasındaki ilişkiler düzeldiğinde Rusya bu ilerici süreçleri hoş karşılamamış ve sonuç olarak Ukrayna krizi meydana çıkmıştır. Ekonomik, politik, sosyal ve kültürel boyutları olan Ukrayna krizinin birçok nedeni vardır (Valdai, 2014: 7). Ukrayna'nın geçmişte bir devleti yoktu ve Ukrayna yakın tarihini yıkıcı ve çatışmaya yatkın bir potansiyele sahip olarak geçirmiştir (Valdai, 2014: 16). Ukrayna, 2004'te Turuncu devrimini ve 2013'te Ukrayna krizini yaşadı. Ukrayna, bağımsızlığından bu yana sürekli olarak iyi bir şekilde yönetilemedi (Wilson, 2014: 39). Ukrayna siyasetine bölgesel kimlikler arasındaki çatışmalar damgasını vurdu. Ülkenin etnik kökeni Ukrayna krizinin bir başka nedenini oluşturdu. Çoğunlukla ülkenin doğusunda yaşayan Rusça konuşan etnik Ukraynalılar Rusya'yı ve Rusya'nın eylemlerini desteklerken, orta kesimlerde yaşayan etnik Ukraynalılar Batıya yönelme eğilimindedir (Strasheim, 2016: 29). Ukrayna'daki Rusya taraftarları, Ukrayna'yı Avrasya'ya çeviren politikalardan yana olurken; buna karşın Ukraynalı Batılılar, Batı'nın beklediği gibi siyasi ve ekonomik reformlara dayalı Ukrayna devlet ve ulus inşasını desteklemiştir (Mölder, 2016: 37).

Karaganov'a (2019: 2-3) göre, krizin nedenleri şunlardır: İlk olarak, Batı'nın etki alanını sistematik olarak genişletmesi ve Doğu'yu askeri ve ekonomik (NATO ve AB'nin genişlemesi) olarak kontrol etmek isteğidir. İkinci olarak, Bazı Avrupalıların Rusya'yı rahatsız etme niyetine sahip olmasıdır. Son olarak, Batı'nın Rus Avrupa-Asya Projesini bozma arzusunun gütmesidir. Karaganov'un söylediği

nedenlere bakıldığında, AB'yi ve NATO'yu krizin ana nedeni olarak gören Rus görüşü rahatlıkla görülmektedir.

Ukrayna krizi üç aşamada incelenebilir. Ukrayna krizinin ilk aşaması Maidan gösterileridir. Ukrayna 2013'te büyük ekonomik sorunlar yaşadı. Başkan Yanukoviç hükümeti Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) 15 milyar dolarlık yardım paketi şartlarını reddetti ve bunun yerine on yıllık bir Eurobond çıkararak özel piyasalardan borç aldı, ancak bu politika başarısız oldu. Mali krizin bir sonucu olarak, Yanukoviç Rusya'ya yönünü çevirdi ve yardım istedi. Buna karşılık Rusya, 2013 Vilnius Zirvesi'nden sadece bir hafta önce, Ukrayna'nın AB ve Ukrayna ile yaptığı Ortaklık Anlaşmasını reddetmesi için baskı yaptı (Wade, 2015: 365). Yanukoviç U dönüşü yaparak finansal krizin ancak Rusya ile yapılacak müzakerelerle çözüleceğini düşünüyordu (Diuk, 2014).

Şubat 2014'te Başkan Yanukoviç'in AB ile Ortaklık Anlaşması'nı imzalamaması sonucunda birçok kişi Maidan Meydanı'na gelerek Başkan'ı protesto etti (Wilson, 2014: 66). Siyasi ve sosyal huzursuzluk Kasım 2013'te başladı (Faundes, 2016: 145). 21 Şubat'ta, hükümet ve muhalefet, yeni seçimler yapılana kadar Yanukoviç'in görevinde kalacağı konusunda anlaşılabilir. Ancak hemen ardından, anlaşmaya saygı gösterilmedi ve Yanukoviç gözünü kırpmadan Rusya'ya gitme kararı aldı (Mearsheimer, 2014: 4). Yanukovich'in dar görüşlü politikaları protestolara yol açtı ve sonuç olarak konumunu kaybetti (Valdai, 2014: 23).

Yanukoviç Kiev'den kaçtığı anda, ertesi gün Parlamento onu hükümetten uzaklaştırdı ve Oleksandr Turchynov'u geçici başkan olarak atadı. Putin, Yanukoviç'in devrilmesini kınadı ve yeni hükümeti bir Yahudi karşıtı ve faşist olmasının yanında Avrasya entegrasyonu planlarını baltalamak için Batı hilesi olarak nitelendirdi (Kuzio, 2018: 10). Yeni hükümeti yetkisiz olarak eleştiren Rusya tanımazken, yeni hükümet AB ve ABD tarafından tanındı (Turkina, 2015: 185). Ukrayna seçimleri 25 Mayıs'ta yapıldı ve Petro Poroshenko kazandı ve Ukrayna'nın beşinci başkanı oldu. Başkan Petro Poroshenko, 27 Haziran 2014'te Brüksel'de AB ile Ukrayna tarihinde bir dönüm noktası haline gelen Ortaklık Anlaşması'nı imzaladı. AB ve özellikle Almanya için, Avrupa değerlerini ve normlarını ihraç etmek için Ortaklık anlaşmaları hazırlanmıştır (Koeth, 2016: 108). Almanya ve AB'nin yumuşak güçleriyle norm ve değerlerini yaymak istediği net bir şekilde görülmektedir.

Krizin ikinci aşaması, Kırım'ın Rusya tarafından ilhakıdır. Ukrayna Parlamentosu'nun Yanukoviç'i görevden almasının ardından Putin, 16 Mart'ta Kırım'ı ilhak etmeye karar verdi (Rutland, 2016: 130). 27 Şubat 2014'te Rus yanlısı ayrılıkçılar, Kırım'daki kamu binalarını Rusya'nın yardımıyla ele geçirdi ve kontrol etti (Wade, 2015: 366). İlhak için yalnızca altmış adam kullanıldı ve bu durum o dönemde Rusya'nın propagandasının ne kadar etkili olduğunu göstermektedir (Ratiu ve Munteanu, 2018: 198). Rusya, Kırım'ı ilhak ederek kasıtlı olarak etkinliğini Güney Ukrayna, Azak Denizi, Kerç Boğazları, hatta Karadeniz'in kuzeyi, Balkanlar ve Doğu Akdeniz'e yaymak istemiştir (Gardner, 2016: 2). 4 Mart 2014'te Putin, Aksyonov'u Kırım'ın meşru lideri olarak tanıdı (Shuster, 2014). 6 Mart'ta Kırım Parlamentosu, Kırım'ın Rusya'ya ilhakına karar verdi ve referandum çağrısında bulundu (Faundes, 2016: 147). Rus yetkililer, 16 Mart'ta yapılan referandumda Rusya ile birleşme lehine % 96,7 oy çıktığını iddia etti (Somin, 2014). Resmi verilere göre referandumda Kırım vatandaşlarının % 81'inden fazlası katıldı (Faundes, 2016: 147). Ancak bu rakamlar tarafsız ve uluslararası gözlemler tarafından kontrol edilip onaylanamadı (Bebler, 2015: 14), dolayısıyla bu ilhak tartışmalı bir referandumla dayanmaktadır (Karabulut ve Oğuz, 2018: 83).

Kırım'ın ilhakından sonra ABD ve AB, Rusya'ya karşı yaptırım uygulamaya karar verdiler (BBC, 2014). Bu yaptırımlara rağmen 21 Mart 2014'te Rusya Parlamentosu Kırım'ın ilhakını tanıdı ve onayladı (McDougal, 2015: 1847), ve Putin, Kırım Cumhuriyeti ve Sivastopol şehrinin kabulüne ilişkin bir yasa imzaladı. Rusya'nın Kırım'ı ilhakının meşruiyetine ilişkin iddiaları, uluslararası hukukta 'halkların kendi kaderini tayin hakkı'na dayanıyordu (Wydra, 2014: 312-313). Putin, Kırım'ın ortak tarihi mirasları ve bölgesel istikrar açısından çok önemli bir faktör olduğunu ve bu stratejik bölgenin, bugün yalnızca Rus olabilen güçlü ve istikrarlı bir egemenliğin parçası olduğunu ifade etti (Wilson, 2014: 33).

Ukrayna krizinin son aşaması, Ukrayna'nın doğu kesiminde, özellikle Donbas'ta yaşanan çatışmadır. Donbas: Donetsk ve Luhansk bölgelerinden oluşmaktadır, toplam yedi milyon nüfusa (Wagner, 2017: 38) ve büyük bir endüstri kapasitesine sahiptir (Cohen ve Heuvel, 2014: 5). Rusya yanlısı ayrılıkçılar,

Kırım'ın ilhakından hemen sonra Donetsk ve Luhansk'ın bağımsızlığını ilan ettiler ve ardından durum Ukrayna ile Rusya yanlısı ayrılıkçılar arasında silahlı bir çatışmaya dönüştü (Ratiu ve Munteanu, 2018: 194). Ukrayna başkanı bu ayrılıkçıları terörist olarak nitelendirdi (Vrsanska ve Kavicky, 2016: 99). Rusya'nın Donbas'ta, muhalefet güçlerinin Ukrayna hükümetinin kontrolüne meydan okuyacak eylemleri için gerekli milisleri düzenlemeye yardımcı olabilecek etkili elamanları vardı (Wasterlund ve Norberg, 2016: 593). Rusya yanlısı ayrılıkçılar 1-6 Mart 2014 tarihleri arasında Donetsk Devlet Yönetimi binalarını devralmış olsalarda bunlar daha sonra Ukrayna hükümetinin güvenlik servisi tarafından geri alındılar (Heinsch, 2015: 328). Ancak ayrılıkçı gruplar 6 Nisan'da Donetsk, Luhansk ve Kharkif'teki kamu binalarının kontrolünü ikinci kez devraldılar ve ertesi gün 11 Mayıs'ta referandum yapılması çağrısında bulundular (Faundes, 2016: 150-151).

Donetsk ve Luhansk bölgelerinde yapılan referandumda bölgelerini egemen/özerk olarak görmek isteyip istemedikleri sorusu soruldu (Valdai, 2014: 49-50). Katılım Donetsk'te yaklaşık%75 ve Luhansk'ta% 81 idi (Valdai, 2014: 49-50). Her iki bölgede de nüfusun%96'sından fazlası egemenlikten yanaydı (Valdai, 2014: 49-50). Bu rakam, kendilerini bağımsız cumhuriyetler olarak ilan etmelerine neden oldu, buna karşın Ukrayna askeri operasyonları artırarak cevap verdi (Valdai, 2014: 49-50). Ancak Rusya bu ayrılıkçılara sempatisini gizlemedi ama onları tanımak ve korumak için Rus silahlı kuvvetleri göndermekten kaçındı (Trenin, 2014: 7). Bazı analistlere göre adalet, tarafsızlık ve şeffaflık gibi demokratik seçim ilkelerini karşılamadığı için bu referandumun dünya nezdinde güvenilirliği yoktur (Blair, 2014). Bu nedenle Donetsk referandumu BM, AB ve ABD tarafından yasa dışı ilan edildi (Gregory, 2014).

Rusya yanlısı ayrılıkçılar, Malezya Havayolları'na ait bir MH17 uçağını düşürdü ve bunun sonucunda 17 Temmuz 2014'te 298 kişi öldü. Ukrayna ve Batı, uçağı vurmakla Rusya yanlısı isyancıları suçlarken, Rusya ve Ukraynalı ayrılıkçılar tüm sorumluluğu reddetti ve Ukrayna ordusunun suçlanması gerektiğini iddia etti (BBC, 2015). 2014'te Ukrayna krizinin başlamasından bu yana Donbas'ta Rusya yanlısı ayrılıkçılar ile Ukrayna güçleri arasındaki çatışmada 13.000'den fazla insan öldü (Birleşmiş Milletler, 2019).

5 Eylül 2014'te Minsk'te ateşkes sağlandı ve anlaşma Rusya, Ukrayna ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Donetsk ve Luhansk Halk Cumhuriyetlerinin liderleri arasında imzalandı. Ancak anlaşma başarısız oldu ve ardından 2015'te Minsk IIde yeni tedbir paketiyle bir zirve daha yapıldı (Ratiu ve Munteanu, 2018: 194). 11-12 Şubat 2015 tarihlerinde Minsk II Anlaşması ile Minsk Anlaşmalarının uygulanması için anayasal reformların başlatılması ve egemen sınırların kontrolünün yeniden tesis edilmesini içeren bir tedbir paketi imzalandı (Wagner, 2017: 38-37). Acil ateşkes çağrısı yapıldı ve çatışmaya siyasi çözüm için plan hazırlandı, ancak Rusya saldırılarını durdurmadı (Maiorova, 2017: 43).

3.2. Ukrayna Krizinde Alman Politikasının Avrupalılaştırılması

Ukrayna ve Rusya arasındaki çatışma, AB-Rusya ilişkileri arasında derin bir donma dönemini başlamasına yol açtı. Son 25 yılda ilk kez AB, Rusya'yı Sovyetler Birliği sonrası dönemde doğrudan düşman olarak tanımladı (Nitoiu, 2016: 1-2). Mart 2014'te, Avrupa Konseyi, Rusya'nın Ukrayna'daki eylemlerine cevaben ilk diplomatik önlemleri kabul etti (Avrupa Birliği, 2019). AB'nin diplomatik yaptırımları arasında AB-Rusya Zirvesi'nin 2014'te iptal edilmesi ve Rusya'daki G8 zirvesi yerine Brüksel'de G7 toplantısı yapılması yer alıyordu (Cross ve Karolewski, 2017: 5). AB ayrıca Rusya ile düzenli ikili zirveler düzenlememe kararı aldı (Avrupa Konseyi, 2019). Ek olarak, AB liderleri, Rusya'nın geri adım atmaması ve Ukrayna'daki durumun daha fazla istikrarsızlaşması durumunda AB-Rusya ilişkileri için ek geniş kapsamlı ilave önlemler için ikinci bir aşama belirlediler (Avrupa Birliği, 2019). Rusya Federasyonu'nun geri adım atmamasının sonucu, 17 Mart 2014 tarihinde AB, Ukrayna'nın toprak bütünlüğüne karşı eylemlerde bulunan kişilere karşı ilk seyahat yasakları ve mal varlığı dondurma uygulamalarını yürürlüğe koydu (Avrupa Birliği, 2019). 155 kişi ve 44 kuruluş eylemleri nedeniyle varlık dondurma ve seyahat yasağına tabi tutuldu (Avrupa Konseyi, 2019).

Mart 2015'te, Avrupa Konseyi bu ekonomik kısıtlamaların süresini Minsk anlaşmalarının tam olarak uygulanmasıyla ilişkilendirdi (Avrupa Birliği, 2019). AB, Rusya'nın aktif olarak ve belirsizlikler olmadan sürece katkıda bulunmaya başladığında kararlarını tersine çevirmeye ve Rusya ile yeniden ilişki kurmaya hazır olduğunu belirtmiştir (Avrupa Birliği, 2019). AB ayrıca Rusya'nın AB'deki

sermaye piyasalarına erişimini kısıtladı ve tahvil, hisse senedi ve hizmet alım satımını yasakladı. Ayrıca, silah ithalatı ve ihracatı ile ikili kullanım mallarının ihracatı da yasaklandı (Haukkala, 2018: 85). 15 Mart 2019'da AB, Kerç Boğazı ve Azak Denizi'ndeki turmanışa yanıt verdi ve Ukrayna'nın toprak bütünlüğüne karşı eylemler üzerindeki yaptırımları yeniledi (Avrupa Konseyi, 2014).

AB üye devletlerinin Rusya-Ukrayna çatışmasına yönelik eylemleri aynı değildi. Yunanistan, İtalya ve Macaristan gibi ülkeler Rusya'ya karşı daha yatıştırıcı politikalara sahip olmuş ve yaptırımların uygulanmasına karşı çıkmışlardır (Kuzio, 2017: 111), İspanya ve Portekiz krizle ilgilenmemiş, Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri ise Rusya'ya bağlı ekonomik çıkarları ve ortak bir AB tepkisine sahip olma ihtiyacı arasında denge kurma konusunda zorluk yaşamışlardır (Nitoiu, 2016: 378). Baltık Devletleri ve Polonya, Rusya'nın Ukrayna'daki müdahaleci politikasını dengelemek için NATO'ya yönünü çevirmişlerdir (Meister, 2014: 9). İngiltere ve bazı İskandinav ülkelerinin politikaları da daha çok ABD benzeri bir çatışmacı yaklaşımdı (Koeth, 2016: 112). Baltık ve Polonya'nın taleplerine karşı Almanya, NATO-Rusya Kurucu Senedi'nin geçerliliğini sürdürmesi gerektiğini ancak Rusya'ya karşı herhangi bir askeri müdahale olmaması gerektiğini savunuyordu (Fix, 2018: 8). Süreç sonunda, tüm Baltık ülkeleri AB'nin politikalarını benimsemiş, AB prosedürlerine uyum sağlamış ve bu ülkeler uluslararası hukuka saygı gibi Avrupa değer ve normlarına atıfta bulunuyorlardı (Vilson, 2015: 67).

Almanya'nın dış politika yapıcıları, Almanya'nın bireysel girişimlerinin krizle başa çıkmak için yeterli olmayacağını sezmişler ve Rusya-Ukrayna çatışmasına yönelik politikasının ancak AB tarafından desteklendiğinde etkili olabileceğini düşünmüşlerdir (House of Lords, 2015: 32). AB içinde Almanya liderliği üstlendi ve ulusal politikalarını başarıyla AB seviyesine taşımıştır. Alman dış politikası, koalisyon kurma aracını kullanarak AB üye devletlerini bir araya getirmede etkili olmuş ve Almanya'nın Ukrayna krizinde Avrupa dış politikasına liderlik etmesine yardımcı olmuştur (Fix, 2018: 12). Almanya Dışişleri Bakanı Steinmeier'e göre, krize karşı Avrupa bir bütün olarak durmalı ve ortak bir yanıt vermelidir (Sjursen ve Rosen, 2016: 27). Almanya, kurallara dayalı çok taraflı bir dış politikanın sıkı bir destekçisi olmuştur (Koeth, 2016: 102). Özgürlüğü ve demokrasiyi geliştirme rolü, Almanya'nın çok taraflılığa ve yumuşak güce dayanan kimliğini daha çok güçlendirmesine vesile olmuştur (Koeth, 2016: 104).

Ukrayna krizi sırasında Alman politikaları, diplomasiyi, ekonomik angajmanı, değerleri ve normları içeren saygıya dayalı yeni bir Ostpolitik türünü önermiştir (Siddi, 2016: 675). Alman seçkinleri her zaman Avrupa'da istikrar ve barışının Rusya ile sağlanabileceğine inanmışlardır. Almanya'nın üçüncü büyük ortağı Rusya'dır ve ayrıca Almanya'nın en önemli enerji tedarikçisi şirketleri de Rus'tur (Meister, 2014: 2). Rusya'ya yönelik Alman dış politikası, Avrupalılaşıma, fiili Batılılaşma ve ikili ve çok taraflı bağlamlarda angajman yolu ile ilişkilerin normalleşmesi, modernleşme ve demokratikleşmeye dayanmaktadır (Daehnhardt ve Handl, 2018: 449). Modernizasyon için Alman-Rus Ortaklığı 2008'de başlatıldı, Almanya Rusya'da ekonomik çıkarlarını desteklemek ve hukukun üstünlüğünü güçlendirmeye yardımcı olmak istemiş buna karşılıklı Rusya'da Avrupa'dan ekonomik konsolidasyon ve teknoloji transferlerini yapmayı istiyordu. Almanya, Rusya'da demokratik reformları teşvik etmek ve özellikle Rusya'nın DTÖ'ye (Dünya Ticaret Örtüğü) katılımı yoluyla ekonomik ilişkileri geliştirmek amacıyla 2010 yılında politikasını AB seviyesine yükledi (Siddi, 2016: 667). Bu gelişmeler, Almanya'nın AB'yi çok taraflı diplomasisini geliştirmesi için cesaretlendirdiğini kanıtlarken, Almanya'nın yumuşak ve sivil gücünü başarıyla geliştirdiğini de göstermektedir.

Rusya-Ukrayna krizi ile Almanya, İngiltere ve Fransa, Yüksek Temsilci'yi güçlendirmek yerine Rusya ile ikili görüşmeler yapmak istemişlerdir. Almanya'nın kriz boyunca diplomatik çabaları Rusya'nın işgalini ve askeri eylemlerini durdurmaya, Rusya ilhakının Kırım'ın ötesine genişlemesini engellemeye ve çatışmayı sona erdirmek için karşılıklı ilişkiler yürütmeye yöneliktir (Kwiatkowska-Drozd ve Poplawski, 2014: 1). Şubat 2014'te Almanya, Fransa ve Polonya Dışişleri Bakanları, kontrol edilemeyen şiddeti sona erdirecek bir anlaşma geliştirmek için Kiev'e gittiler (Horga ve Costea, 2014: 187). Bu geçici anlaşma, Yanukoviç'in başkanlık seçimlerine kadar en az on ay daha görevde kalmasına izin vermiştir (Dragneva ve Wolczuk, 2015: 97). Almanya krizin çözümünde bir anlaşma bulmak için diplomatik müzakereleri destekledi, ancak Rusya Kırım'ı ilhak ettiğinde Merkel, AB ve Almanya'nın Rusya'ya Soğuk Savaşın bittiğini hatırlatması gerektiğini belirtmiştir (Spiegel, 2014).

Merkel, diplomasisini desteklemek için Alman iş dünyasını harekete geçirdi (Pond, 2015: 29). Merkel, çatışmaya diplomatik bir çözüm bulma çabalarının merkezinde yer alıyordu (Fisher, 2015). Alman iş dünyası ve Merkel'in partisi Rusya'ya daha derin yaptırımlar uygulama konusunda isteksizdi çünkü bu durum Alman ekonomisini olumsuz etkileyebilir ve sonuçta da Alman şirketleri de olumsuz etkilenirdi (Horga ve Costea, 2014: 193). Merkel, krizin Avrupa'nın tüm ulusların toprak bütünlüğüne dayanan savaş sonrası düzenine meydan okuduğu konusunda uyarı yaptı (DW-World 2015). Merkel, Rusya'nın Kırım'ı ilhak etmesine, işgale ve Doğu Ukrayna'daki Rus askeri müdahalesine sert tepki gösterdi (Forsberg, 2016: 29). Ukrayna'nın doğu kesimindeki Rus eylemine yönelik Alman dış politikası, Rusya ile işbirliğine dayalı ve kapsayıcı ilişkilerden bir sapmayı temsil ediyordu (Daehnhardt ve Handl, 2018: 445). Nihayetinde, Almanya'nın liderliğinde AB, bireysel kısıtlayıcı önlemler (seyahat kısıtlamaları ve varlıkların dondurulması), diplomatik tedbirler, Kırım ve Sivastopol ile ekonomik ilişkilere getirilen kısıtlamalar, ekonomik yaptırımlar ve ekonomik işbirliğine getirilen kısıtlamalar gibi birçok yaptırımı uyguladı (Avrupa Birliği, 2019). Bu, Almanya'nın politikasını AB düzeyine yüklediğinin açık bir örneğidir.

Öte yandan Almanya Başbakan Yardımcısı ve Ekonomi Bakanı Sigmar Gabriel, yaptırımların Ukrayna'daki krizi çözmeyi amaçlaması gerektiğini ve Rusya'da siyasi ve ekonomik kaos yaratma niyetinde olmaması gerektiğini belirtti (Kostanyan ve Meister, 2016: 9). AB yaptırımları halen devam etmektedir (Averre, 2016: 713), ancak Rus politikacılarla iletişim, Rus toplumu ile diyalog ve pragmatik işbirliği Kuzey Akım II boru hattının inşası da dahil olmak üzere birçok girişim devam etmektedir (Daehnhardt ve Handl, 2018: 451). 2015 yılında Alman politikacılar, Rusya ve Alman işletmeleri de dahil olmak üzere ortak enerji projelerinin yeniden başlatılmasını, en önemlisi de ilave Rus gazını doğrudan Almanya'ya taşıyacak olan Kuzey AkımII boru hattının (Siddi, 2018: 45) inşasını savundu (Fix, 2017: 8). Bu nedenle, Ukrayna krizinde Almanya'nın AB içinde zorlayıcı ekonomik önlemlere karşı yumuşak bir güç duruşu sürdürmesini istediği iddia edilebilir. Elbette bu tamamen normatif bir duruş sergilemekle ilgili değil, esas olarak Almanya'nın ulusal çıkarlarını gözetmekle ilgilidir. Yine de Almanya, bu politika duruşunu AB düzeyine yüklemeye kadar başarılı oldu.

Almanya, Weimar üçgeninden (Fransa ve Polonya ile) Normandiya grubuna (Almanya, Fransa, Rusya ve Ukrayna) kadar AB içinde birçok format başlattı ve en önemlisi Merkel, 2015 yılında Minsk II anlaşmasına kadar diplomatik müzakerelere öncülük etti (Siddi, 2016: 665). Almanya, ağırlıklı olarak Fransa ile birlikte liderlik rolünü üstlendi ve özellikle Minsk anlaşmalarının müzakere edildiği Normandiya Formatı (Haukkala, 2018: 89) çalışmalarında krizle başa çıkmada AB'yi temsil etti (Nitoiu, 2015: 379). Merkel, Rusya ile Ukrayna arasında 12 Şubat 2015 tarihinde imzalanan Minsk II anlaşmasının küçük bir umut getirdiğini ifade etti (Lundin, 2014: 278). Şubat 2015'teki yıllık konferansta Merkel, Rusya'yı uluslararası hukuku ihlal ettiği için doğrudan ve şiddetle eleştirdi ve Ukrayna'daki krizin güç kullanarak bitemeyeceğini, bunun yerine sabır ve uzun zaman gerektirdiğini vurguladı (Forsberg, 2016: 30). Her iki Minsk Anlaşması da taraflar arasındaki çatışmaları kısmen sınırlayabilmiştir (Heinsch, 2015: 324).

Speck (2015), Rusya-Ukrayna krizinin Alman dış politikasının zayıf ve güçlü yönlerini ortaya çıkarttığını dile getirmiştir. Almanya kriz sırasında diplomatik becerilerini ve ekonomik güçlerini başarıyla kullandı, ancak bu durum askeri güçten yoksun olduğunu kapatmamıştır (Speck, 2015). Speck'e göre, Almanya'nın Ukrayna krizinde lider olmasına ve ulusal politikasını AB düzeyine başarıyla taşımasının nedenleri şunlardır:

- Almanya 1990'da yeniden birleşmesinden bu yana gücünü arttırdı. Almanya AB içinde yalnızca en büyük ekonomiye ve en büyük nüfusa sahip değil, aynı zamanda coğrafi olarak birliğin merkezinde yer almakta ve AB yapılarının derinliklerine sahip bir ülkedir.
- Almanya'nın doğusunda tüm jeopolitik düzen tehlikede olduğu için kriz Almanya için hayati önem taşımaktadır.
- Liderliği alacak başka ülke yoktu. Paris, son yıllarda zayıflamış, Londra AB'den giderek daha fazla kopuyor ve Washington, Avrupa meselelerinden geri adım atmıştı. Brüksel ise AB'yi dış politikada yönetme yeteneğinden yoksundur (2015).

Başka bir ifadeyle Almanya'nın Rusya'ya yaklaşımı askeri güç yerine her zaman diplomasi ve müzakereye yolu olmuş ve bu Ukrayna krizi patlak verdikten sonra önemli ölçüde değişmemiştir (Forsberg, 2016: 23-24). Bu açıkça bir yumuşak güç yaklaşımıdır. Almanya'nın liderliği, AB içinde diplomatik bir stratejik sabır sürecini teşvik etmenin bir aracı olmuştur (Dragneva ve Wolczuk, 2015: 97). Fix'e göre Almanya'nın Ukrayna krizindeki liderlik konumu sivil güç kavramına benziyor çünkü güçlü potansiyele sahip olan ülke kurallara dayalı bir düzen yoluyla uluslararası siyasetin uygarlığını hedeflemiş ve askeri araçları kullanmakta isteksiz olmuştur (Fix, 2018: 13). Makarychev'de Almanya'nın sivil toplum katılımına ve insan hakları konularına duyarlı ve uluslar üstü entegrasyona açık olduğunu savunan yaklaşımı sonucunda Almanya'nın temelde yumuşak güç araçları kullandığını ifade etmiştir (Yoder, 2015: 61).

Almanya liderliğindeki AB, Ukrayna krizini diplomatik müzakerelerle çözmeye çalıştı ve sivil ve yumuşak güç araçlarının bir kombinasyonunu kullanmıştır. Avrupa'nın yumuşak gücünün çoğu ekonomik gücünden kaynaklanmaktadır. AB, krizi barışçıl bir şekilde çözmek istiyordu ancak Rusya'ya yaptırımlar kaçınılmaz oldu. Bu yaptırımlar, Rusya'yı müzakereye dayalı bir çözüme davet etmek için kullanılmıştır. AB, diplomatik ve ekonomik gibi yaptırımlar uygulamayı tercih etti, ancak AB krizi çözmek için hiçbir zaman askeri yöntemler kullanmamıştır. Almanya ulusal tercihlerini başarıyla AB düzeyine yükledi, böylece AB kriz sırasında sadece sivil ve yumuşak güç kaynaklarının birleşimini kullanmıştır.

SONUÇ

Çalışmada Avrupalılaşıma ve yumuşak güç kavramları kullanılarak Rusya-Ukrayna çatışmasında Alman dış politikasının rolü incelenmiştir. Çalışmanın argümanında Alman politikaları sayesinde AB'nin Rusya'ya karşı askeri güçten ziyade sivil ve yumuşak güç unsurlarından oluşan bir kombinasyonla cevap verdiği görülmüştür. Rusya'ya karşı olan bu krizi AB içinde Almanya yönetmiş ve bu alanda ilk deneyimini yaşamıştır.

Almanya geçmişinde otoriter rejimden savaflara kadar pek çok zorluk yaşadı. Almanya'nın İkinci Dünya Savaşı'ndaki eylemlerinden dolayı bugün Almanya'nın siyasi sorumluluğu uluslararası politikada eşsizdir (Crossley-Frolick, 2017: 443). Bu zorlu yıllardan sonra Almanya, 'bir daha asla savaş olmasın' anlamına gelen 'nie wieder krieg' kavramını benimsedi. Avrupa değerleri ve normları Alman Anayasası tarafından benimsenmiştir ve Almanya, özellikle güvenlik ve savunma konularında AB'yi genellikle bir ana vagon olarak görmüştür.

Almanya'nın ulusal politikaları AB'yi etkilerken AB politikalarında Almanya'yı etkilemiştir. Almanya sivil ve yumuşak gücünü geliştirdi ve bu durum AB'nin uluslararası arenadaki rolünü oldukça etkiledi. Almanya ve AB çıkarları iç içe geçmiş durumdadır. Almanya dış politikasını güçlendirmek için AB en önemli çerçeve olmuştur. Bu bakımdan AB, siyaset, yönetim ve kamu politikaları dahil olmak üzere Alman siyasi sisteminin hemen hemen tüm sektörlerini etkilemiştir (Zerkavis, 2004: 109). Diğer bir ifadeyle AB, yukarıdan aşağıya Avrupalılaşıma süreciyle Alman siyasetini, idare yapısını, yapısını ve dış politikasını etkilemiştir. Ayrıca, Almanya da kendi dış politika tercihlerini de başarıyla AB düzeyine yüklemiştir. Almanya, AB ve müttefiklerinin fikirlerini ve hedeflerini etkilemek için sivil ve yumuşak gücün birleşimini geliştirmiş ve bunu aynı zamanda Avrupa dış politikasında başarıyla kullandırmıştır (Miskimmon ve Paterson, 2006: 31).

Ukrayna bağımsızlığını kazandıktan sonra yönünü Rusya dönmek yerine AB'yi tercih etmiştir. Buna karşın AB, Ukrayna ile ilişkilerini geliştirmiş ve Ukrayna'nın demokrasisine, ekonomisine ve insan haklarına destek vermiştir. Ancak Rusya, Ukrayna'yı kendi etki alanında ve Rusya'nın ulusal güvenliği için jeopolitik açıdan hayati bir alan olarak gördüğü için AB ve Ukrayna arasında gerçekleşen bu ilerlemeleri içine sindiremedi. Rusya sürekli olarak Ukrayna'nın ekonomik, politik ve kültürel durumunu istismar etmeye çalışmıştır (Boulègue vd., 2018: 7). Ukraynalılar, Ukrayna'nın egemen bir devlet olarak varlığını hiçbir zaman tam olarak kabul etmediği için Rusya'nın tavrından şikayet etmişlerdir (Sauer, 2017: 89). Ayrıca Rusya yakın komşuluğunda NATO'yu ve AB'yi görünce kuşatılmış olduğunu hissetti ve NATO ile AB'nin Gürcistan ve Ukrayna ile yakın ilişkilerini hiç hoş karşılamadı. Rusya-Ukrayna krizi bu koşullarda patlak verdi. Ukrayna 2013 yılında büyük ekonomik sorunlar yaşadı ve Ukrayna Başkanı Yanukoviç Rusya'dan yardım istedi. Buna karşılık Rusya,

Ukrayna'nın AB ile Ortaklık Anlaşmasını reddetmesini istedi (Wade, 2015: 365). Rusya, alternatif bir yol olarak Avrasya Ekonomik Birliği'ni göstererek Ukrayna'ya üye olması için baskı yaptı.

Yanukoviç hükümetinin AB ile Ortaklık Anlaşmasını reddetmesi sonucu, birçok kişi Meidan'a gelerek Başkan Yanukoviç'i protesto etti, bu gelişmeler Yanukoviç'in iktidardan düşmesine, Rusya'nın Kırım yanlısı ilhakına ve Doğu Ukrayna'da Rus ayrılıkçı ayaklanmalarına yol açmıştır. Rusya, Kırım'ı ilhak ederek ve Donbas bölgesindeki ayrılıkçıları destekleyerek Ukrayna'nın egemenliğine zarar vermiş ve uluslararası hukuku ihlal etmiştir (McDougal, 2016: 1872).

AB krize tepki olarak Rusya'ya bir dizi yaptırım uygulamıştır. AB üye ülkeleri bazı yaptırımlar üzerinde anlaşabildikleri halde, AB üye devletlerinin krize yönelik farklı çıkarları, politikaları ve tutumları olmuştur. Bazı ülkeler AB'nin Rusya'ya karşı daha ağır yaptırımlar ve hatta askeri hareket uygulamasını talep ederken, bazı ülkelerde (Almanya liderliğinde) yumuşak güç unsurlarını kullanmayı tercih etti.

Kriz boyunca Almanya Rusya'nın askeri genişlemesinin durdurmasını ve diplomatik yollarla sorunu çözmeyi istemiştir. Almanya, Rusya'nın Kırım ilhakına ve Doğu Ukrayna da Rusya'nın askeri müdahalelerine sert tepki göstermiş (Forsberg, 2016: 29), ancak AB'nin Rusya'ya karşı askeri araçlar kullanmasını istememiştir. Almanya liderliğindeki AB, Rusya'ya karşı bireysel kısıtlayıcı tedbirler, diplomatik tedbirler ve ekonomik yaptırımlar gibi çeşitli yumuşak önlemler uygulamıştır (Avrupa Birliği, 2019).

Alman AB içinde Weimar üçgeni (Fransa ve Polonya ile) ve Normandiya grubu (Fransa, Rusya ve Ukrayna ile) gibi çok taraflı birçok format başlatmış ve Minsk anlaşmaları için müzakerelere önderlik etmiştir (Siddi, 2016: 665). Çalışma, Almanya'nın liderliğinin AB'nin Rusya-Ukrayna krizine yönelik politikalarını etkilediğini ve bu yüzden de AB'nin siyasi, ekonomik ve güvenlik düzeylerinde diplomasi ve işbirliğine öncelik vererek krizle mücadelede sivil ve yumuşak güç kombinasyonunu kullandığı sonucuna varmıştır. AB bir yandan Ukrayna'ya ekonomi, insan hakları ve demokrasi konularında yardım ederken, diğer taraftan Rusya'ya karşı birçok yaptırım uygulamıştır. Polonya ve Baltık ülkeleri gibi bazı AB üye devletleri askeri araçların kullanımını da içerecek şekilde Rusya'ya karşı daha sert önlemleri savunmalarına rağmen oldukça Avrupalılaştırmış bir devlet olarak Almanya, krizi özellikle diplomatik görüşmelerle yumuşak güç unsurlarını tercih ederek ulusal politikalarını başarıyla AB düzeyine çıkartmıştır.

KAYNAKÇA

Ash, T. G. (1994). "Germany's Choice." *Foreign Affairs*, 73(4): 65-81.

Ash, T. G. (2017). Think Global, Act Regional. The Berlin Pulse, Körber Stiftung, German Foreign Policy in Perspective, 26 Aralık 2018 tarihinde https://www.koerber-stiftung.de/fileadmin/user_upload/koerberstiftung/redaktion/berliner-forum/massenpolitik/pdf/2017/The-Berlin-Pulse.pdf adresinden erişildi.

Averre, D. (2016). "The Ukraine Conflict: Russia's Challenge to European Security Governance." *Europe-Asia Studies* 68(4): 699-725.

Batora, J. (2012) "Europeanization of Foreign Policy: Whither Central Europe" *Regional and International Relations of Central Europe* (Der.), Zlatko Sabic and Petr Drulak, Palgrave Macmillan. 219-238

BBC, (2014). Ukraine: Putin Signs Crimea Annexation 25 Şubat 201 tarihinde <https://www.bbc.com/news/world-europe-26686949> adresinden erişildi.

BBC, (2015). MH17: 'Russian-made missile parts' at Ukraine crash site. 25 Şubat 2015 tarihinde <https://www.bbc.com/news/world-europe-33865420> adresinden erişildi.

Blair, D., (2014) Ukraine crisis: rebels proclaim birth of sovereign People's Republic. 25 Şubat 2015 tarihinde <https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/ukraine/10823960/Ukraine-crisis-rebels-proclaim-birth-of-sovereign-Peoples-Republic.html> adresinden erişildi.

- Bulmer, S. (2007). "Theorising Europeanization" *Europeanization New Research Agendas*, (Der.)Paolo Graziano and Maarten P. Vink. Palgrave Macmillan Ltd, 46-58
- Bulmer, S. J.,& Radaelli, C. M. (2004). "The Europeanisation of national policy?" (No. p0042). Queens University Belfast.
- Casey, T. (2006). "Of Power and Plenty? Europe, Soft Power, and 'Genteel Stagnation'." *Comparative European Politics*, 4(4): 399-422.
- Chaban, N., & O'Loughlin, B. (2018). "The EU's crisis diplomacy in Ukraine: The matrix of possibilities". *Journal of International Affairs*, 71(1.5): 61-68.
- Club, V. D. (2014). The crisis in Ukraine: Root causes and scenarios for the Future. *Valdai Discussion Club Report*.
- Cohen, S. F., & Heuvel, V. K. (2014). *War with Russia? Kiev's Siege of the Donbass*. The Nation, Nation Company, L.P.
- Cowles, M. G., Caporaso, J. A., & Risse-Kappen, T. (Eds.). (2001). *Transforming Europe: Europeanization and domestic change*. Cornell University Press.
- Cross, M. A. K. D., & Karolewski, I. P. (2017). "What type of power has the EU exercised in the Ukraine–Russia crisis? A framework of analysis." *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 55(1): 3-19.
- Crossley-Frolick, K. (2017) "Revisiting and Reimagining the Notion of Responsibility in German Foreign Policy" *International Studies Perspectives*,(18): 443-464.
- Daehnhardt, P. (2011) "Germany in the European Union" *National and European Foreign Policies Towards Europeanization*,(Eds.), Reuben Wong and Christopher Hill, New York: Routledge
- Daehnhardt, P., & Handl, V. (2018). "Germany's Eastern Challenge and the Russia– Ukraine Crisis: A New Ostpolitik in the Making?" *German Politics*, 27(4): 445-459.
- Diuk, N. (2014). "Euromaidan: Ukraine's self-organizing revolution." *World Affairs*, 176(6): 9-16.
- Dragneva-Lewers, R.,& Wolczuk, K. (2015). *Ukraine between the EU and Russia: The integration challenge*. Springer.Spiegel, (2014) How the EU Lost Russia Over Ukraine. 21 Mart 2019 tarihinde <https://www.spiegel.de/international/europe/war-in-ukraine-a-result-of-misunderstandings-between-europe-and-russia-a-1004706.html> adresinden erişildi.
- DW (2015). Germany Warns Against Tougher Sanctions on Russia 22 Mart 2019 tarihinde <https://www.dw.com/en/germany-warns-against-tougher-sanctions-on-russia/a-18169784> adresinden erişildi.
- European Council (2014) Timeline-EU Restrictive Measures in Response to the Crisis in Ukraine 11 Nisan 2019 tarihinde <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/ukraine-crisis/historyukraine-crisis/> adresinden erişildi.
- European Council (2019) EU Relations with Ukraine 11 Nisan 2019 tarihinde <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eastern-partnership/ukraine/> adresinden erişildi.
- European Council (2019) EU restrictive measures in response to the crisis in Ukraine 11 Nisan 2019 tarihinde <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/ukraine-crisis/> adresinden erişildi.
- European Union Newsroom, EU Sanctions Against Russia over Ukraine Crisis, 23 Mart 2019 tarihinde https://europa.eu/newsroom/highlights/special-coverage/eu-sanctions-against-russia-over-ukraine-crisis_en adresinden erişildi.
- Faundes, C. (2016). "An analysis of the crisis in Ukraine, and its three conflicts (21 of november 2013, through 23 of may 2014). *Revista de Relaciones Internacionales, Estrategia y Seguridad*, 11(2): 137-159.
- Featherstone, K.,& Radaelli, C. M. (Eds.). (2003). *The politics of Europeanization*. OUP Oxford.

- Fisher, J., (2015). Angela Merkel's Moment of Truth 24 Mart 2019 tarihinde <https://www.project-syndicate.org/commentary/merkel-greece-ukraine-crisesby-joschka-fischer-201502?barrier=accesspaylog> adresinden erişildi.
- Fix, L. (2018). "The Different Shades of German Power: Germany and EU Foreign Policy during the Ukraine Conflict." *German Politics*, 27(4): 498-515.
- Forsberg, T. (2016). "From Ostpolitik to "frostpolitik"? Merkel, Putin and German foreign policy towards Russia." *International Affairs*, 92(1): 21-42.
- Gardner, H. (2016). "The Russian annexation of Crimea: regional and global ramifications." *European Politics and Society*, 17(4): 490-505.
- Goldstain, J. S. and Pevehouse, J. C. (2014) *International Relations*, 10th edition, United States: Pearson
- Goldthau, A., & Sitter, N. (2015). "Soft power with a hard edge: EU policy tools and energy security." *Review of International Political Economy*, 22(5): 941-965.
- Grytsaienko, O. (2014). *The Crisis in Ukraine: An Insider's View*. Russia/NIS Center, Paris.
- Hamilton, D. (2001) "A More European Germany, a More German Europe" *Journal of International Affairs*, 45(1): 128-149.
- Hang N. T. T. (2011) "Europeanization: Simply a Top-Down Process?" *Marmara Journal of European Studies*, 19(1): 135-151.
- Harnisch, S. (2001) "Change and Continuity in Post-Unification German Foreign Policy" *German Politics*, 10 (1): 35-60.
- Haukkala, H. (2018). Crowdfunded Diplomacy? The EU's Role in the Triangular Diplomacy Over the Ukraine Crisis. In *Triangular Diplomacy among the United States, the European Union, and the Russian Federation* (pp. 77-94). Palgrave Macmillan, Cham.
- Heinsch, R. (2015). "Conflict Classification in Ukraine: The Return of the "Proxy War"?" *International Law Studies*, 91(1): 9.
- Hill, C. & Wong, R. (2011) *National and European Foreign Policies: Towards Europeanization* London/New York: Routledge Advances in European Politics
- Horga, I., & Costea, A. M. (2014). The Ukrainian Crisis: Between National Preferences/Interests of EU Member States and the EU Security. *EuroTimes. The Security Dimension of European Frontier vs the Legitimacy of Political Priorities of EU and EU Members States National Preferences*, 18, 183-199.
- House of Lords European Union Committee. (2015). The EU and Russia: before and beyond the crisis in Ukraine. *6th report, HL paper*, 115.
- Hyde-Price, A. (2001) "Germany in the European Union: Constructing Normality" *Journal of Common Market Studies*, 39(4): 689-717.
- Karabulut, B., & Oğuz, Ş. (2018). Proxy Warfare in Ukraine. *Journal of Defense Sciences/Savunma Bilimleri Dergisi*, 17(1): 75-100.
- Karaganov, S., (2014). Europe and Russia: Preventing a New Cold War. 22 Mart 2019 tarihinde <https://eng.globalaffairs.ru/number/Europe-and-Russia-Preventing-a-New-Cold-War-16701> adresinden erişildi.
- Koeth, W. (2016). "Leadership Revised: How Did the Ukraine Crisis and the Annexation of Crimea Affirm Germany's Leading Role in EU Foreign Policy?" *Lithuanian Annual Strategic Review*, 14(1): 101-116.
- Kostanyan, H., & Meister, S. (2016). Ukraine, Russia and the EU: Breaking the deadlock in the Minsk process. CEPS Working Document, No: 423.

- Kuzio, T. (2018). "Russia–Ukraine crisis: The blame game, geopolitics and national identity." *Europe-Asia Studies*, 70(3): 462-473.
- Kwiatkowska-Drożdż, A., & Popławski, K. (2014) The German reaction to the Russian- Ukrainian conflict–shock and disbelief. Center for Eastern Studies, Number 132,
- Lundin, L. E. (2014). "The Ukraine Crisis as a Challenge to Human Security in Europe." *Security and Human Rights*, 25(3): 277-286.
- Maiorova, A. (2017). Donbas in Flames: Guide to the Conflict Zone. Security environment research center, Prometheus, Canada.
- Mazepus, H., Dimitrova, A., Toshkov, D., Chulitskaya, T., & Frear M., (2018) "Getting the Message Across: How can the EU Bolster its Soft Power in the Eastern Neighbourhood" EU-STRAT Policy Brief Series No. 3, October 2018, EU-STRAT
- McDougal, T. (2015). A New Imperialism: Evaluating Russia's Acquisition of Crimea in the Context of National and International Law. *BYU L. Rev.*, 1847.
- Mearsheimer, J. J. (2014). "Why the Ukraine crisis is the West's fault: the liberal delusions that provoked Putin." *Foreign Affairs*, 93(5): 77-84.
- Meister, S. (2014). *Reframing Germany's Russia Policy: An Opportunity for the EU* (p. 9). European Council on Foreign Relations (ECFR).
- Miskimmon, A. (2002) "Europeanisation and German Foreign and Security Policy-the Case of Stability Pact for South-Eastern Europe" Institute for German Studies European Research Institute, University of Birmingham, 22 Mart 2019 tarihinde http://www.lse.ac.uk/internationalrelations/assets/documents/efpu/conference-2002/paper-Miskimmon.pdf?from_serp=1 adresinden erişildi.
- Miskimmon, A., & Paterson, W. E. (2006). Adapting to Europe? German Foreign Policy, Domestic Constraints, and the Limitations of Europeanization since Unification. In *Germany's uncertain power* (pp. 29-46). Palgrave Macmillan, London.
- Mau (eds), *Germany's Uncertain Power* London: Palgrave Macmillan
- Mölder, H., (2016). A Comparative Analysis of the Development of Security Narratives in Ukraine and Russia. Russian Information Campaign Against the Ukrainian State and Defence Forces. *Riga and Tartu: NATO STRATCOM Centre of Excellence and Estonian National Defence College*
- Nitoiu, C. (2016). "Towards conflict or cooperation? The Ukraine crisis and EU-Russia relations." *Southeast European and Black Sea Studies*, 16(3): 375-390.
- Nye, J. (1990) "Soft Power" *Foreign Policy*, No 80, Twentieth Anniversary, Washingtonpost.Newsweek Interactive (LLC), published at JSTOR, www.jstor.org/stable/1148580, 153-171
- Nye, J. (2004) *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, New York: Public Affairs
- Olsen, J. P. (2002) "The Many Faces of Europeanization" *Journal of Common Market Studies*, 40(5): 921-952.
- Otero-Iglesias, M. (2015) "Germany and Political Union in Europe: Nothing Moves Without France" Paper Presented at the 14th Biennial Conference of the European Union Studies Association (EUSA), Boston, 5-7 March 2015, 20 Şubat tarihinde <http://aei.pitt.edu/79456/1/Otero-Iglesias.pdf> adresinden erişildi.
- Patalakh, A. (2017) "EU's Soft Power in the Eastern Neighbourhood and the Western Balkans in the Context of the Crisis" *Baltic Journal of European Studies*, 7(2): 148-167.
- Paterson, W. E. (2010). Does Germany still have a European vocation?. *German Politics*, 19(1): 41-52.
- Paterson, W. E. (2011) "The Reluctant Hegemon? Germany Moves Centre Stage in the European Union" *Journal of Common Market Studies*, 49: 57-75.

- Pond, E., (2015). Putin's Long Away. *New Statesmen*
- Quintana, V. (2009) "Germany: A look at One EU Member State's Path to Europeanization" Miami,- Florida European Union Centre of Excellence, European Union Miami Analyses, Policy Paper, 6 (6), 2009,21 Aralık 2018 tarihinde <http://aei.pitt.edu/15023/1/QuintanaEUUMA09RevEdi.pdf> adresinden erişildi.
- Rațiu, A., & Munteanu, A. (2018). "Hybrid warfare and the Russian Federation informational strategy to influence civilian population in Ukraine." *Landforces academy review*, 23(3): 192-200.
- Rehn, O. (2007). The EU's soft power and the changing face of world politics. *A speech delivered at Euroklubi. Helsinki*, 20.
- Rothman, S. B. (2011) "Revising the Soft Power Concept: Where are the Means and Mechanisms of Soft Power?" *Journal of Political Power*, 4(1): 49-64.
- Rutland, P. (2015). An unnecessary war: the geopolitical roots of the Ukraine crisis. *Ukraine and Russia: People, politics, propaganda and perspectives*, 129.
- Sauer, T. (2017). "The origins of the Ukraine crisis and the need for collective security between Russia and the West." *Global Policy*, 8(1): 82-91.
- Shuster, S., (2014) Putin's Man in Crimea is Ukraine's Worst Nightmare, 25 Şubat 2019 tarihinde <http://time.com/19097/putin-crimea-russia-ukraineaksonov/> adresinden erişildi.
- Siddi, M. (2016). "German foreign policy towards Russia in the aftermath of the Ukraine crisis: A new Ostpolitik?." *Europe-Asia Studies*, 68(4): 665-677.
- Sjursen, H., & Rosén, G. (2017). "Arguing sanctions. On the EU's response to the crisis in Ukraine." *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 55(1): 20-36.
- Speck, U. (2015). German power and the Ukraine conflict. *Carnegie Europe*, 26.
- Strasheim, J. (2016). "Power-sharing, commitment problems, and armed conflict in Ukraine." *Civil wars*, 18(1): 25-44.
- Tonra, B. (1999). "The Europeanisation of Irish foreign affairs." *Irish Studies in International Affairs*, 10: 149-165.
- Trenin, D. (2014). *The Ukraine crisis and the resumption of great-power rivalry*. Washington DC: Carnegie Endowment for International Peace.
- Turkina, E. (2015). "Russia-Ukraine Crisis: Value-Based and Generational Perspective." *Studies in Ethnicity and Nationalism*, 15(1): 185-197.
- United Nations (2019) Briefing Security Council on Ukraine, Under-Secretary-General Expresses Concern over Language Law, Ceasefire Violations, SC/13884, 16 Haziran 2019 tarihinde <https://www.un.org/press/en/2019/sc13884.doc.htm> adresinden erişildi.
- Vasilevskytė, S. (2013) "Discussing Soft Power Theory After Nye: The Case of Geun Lee's Theoretical Approach" *Regioninès Studijos*, 7, 145-157. 28 Kasım 2018 tarihinde https://elitalpykla.vdu.lt/bitstream/handle/1/32333/ISSN2029-2074_2013_V_7.PG_145_157.pdf?sequence=1&isAllowed=y adresinden erişildi.
- Vilson, M. (2015). "The Foreign Policy of the Baltic States and the Ukrainian Crisis: A Case of Europeanization?." *New Perspectives*, 23(2): 49-76.
- Vrsanska, I., & Kavicky, V. (2016). "The Conflict in Eastern Ukraine-The New Geopolitical Source of Terrorism." *Int. J. Hum. Soc. Sci*, 6: 95-103.
- Wade, R. H. (2015). "Reinterpreting the Ukraine conflict: The drive for ethnic subordination and existential enemies." *Challenge*, 58(4), 361-371.

Wagner, P. M., (2017) Peacekeepers in Donbas. JFQ 91, 4th Quarter 19 Şubat 2019 tarihinde https://ndupress.ndu.edu/Portals/68/Documents/jfq/jfq-91/jfq-91_37-39_Wagner.pdf adresinden erişildi.

Wagner, W. (2005) “From Vanguard to Laggard: Germany in European Security and Defence Policy” *German Politics*, 14(4): 455-469.

Webber, D. (2001) “Introduction: German European and Foreign Policy Before and After Unification” *German Politics*, 10 (1): 1-18.

Weinstein, K. R. (2017) “How Trump Can Make Europe Great Again” The Berlin Pulse, Körber Stiftung, German Foreign Policy in Perspective, 20 Aralık 2018 tarihinde https://www.koerberstiftung.de/fileadmin/user_upload/koarberstiftung/redaktion/berliner-forum-assenpolitik/pdf/2017/The-Berlin-Pulse.pdf adresinden erişildi.

Westerlund, F., & Norberg, J. (2016). “Military means for non-military measures: The Russian approach to the use of armed force as seen in Ukraine.” *The Journal of Slavic Military Studies*, 29(4): 576-601.

Wilson, A. (2014). *Ukraine crisis: What it means for the West*. Yale University Press.

Wilson, G. (2015). “Crimea: Some Observations on Secession and Intervention in Partial Response to Müllerson and Tolstykh.” *Chinese Journal of International Law*, 14(1): 217-223.

Wydra, D. (2014). “What Went Wrong with Crimean Autonomy?” *Security and Human Rights*, 25(3): 312-327.

Yoder, J. A. (2015). “From Amity to Enmity: German-Russian Relations in the Post Cold War Period.” *German Politics and Society*, 33(3): 49-69.

Zaborowski, M. (2002) “Europeanisation as a Consensus Building Process: The Case of Polish-German Relations” Thesis for discussion at a workshop on Europeanisation and Foreign Policy held at the London School of Economics on 5th June 2002

Zerkavis, P. A. (2004) “The Europeanization of the Political System and the Public Administration in Germany” *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 13: 105-134.